

PROJEKT EDUCARE PRO DĚTSKÉ SKUPINY: VÝZKUMNĚ PODLOŽENÁ TVORBA KURIKULÁRNÍHO RÁMCE A KOMPETENČNÍHO MODELU PRO DĚTI DO TŘÍ LET

THE EDUCARE PROJECT FOR CHILDREN'S GROUPS: RESEARCH-BASED DEVELOPMENT OF A CURRICULUM FRAMEWORK AND A COMPETENCE MODEL FOR CHILDREN UNDER THREE

**Martina Kampichler¹, Barbora Loudová Stralczynská²,
Eva Koželuhová³, Zora Syslová¹, Petra Ristić², Ondřej Koželuh³,
Lucie Grůzová¹, Anna Pospíchalová¹, Anna Waloschková²**

1 Pedagogická fakulta, Masarykova univerzita, Brno

2 Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, Praha

3 Fakulta pedagogická, Západočeská univerzita, Plzeň

Abstrakt

Příspěvek představuje projekt EDUCARE+DS, zaměřený na otázku, jak lze koncept EDUCARE adaptovat na český systém dětských skupin pro děti do tří let a v návaznosti vytvořit a pilotně ověřit rámcový programový dokument pro děti do tří let v prostředí dětských skupin. Projekt reaguje na absenci explicitního kurikulárního rámce pro tuto věkovou skupinu a na potřebu systematické profesionalizace pečujících osob. Na základě pedagogicko-sociologického výzkumu mapujícího české a mezinárodní příklady dobré praxe vznikne rámcový programový dokument, metodika jeho implementace, kompetenční rámec a strukturovaný systém dalšího vzdělávání pro pečující osoby. Projekt propojuje koncept EDUCARE, inkluzivní pojetí kvality a evropské standardy s aktuální českou praxí.

Klíčová slova: *EDUCARE; dětské skupiny; předškolní vzdělávání a péče; procesní kvalita; profesionalizace*

Abstract

The paper presents the EDUCARE+DS project, which addresses the question of how the EDUCARE concept can be adapted to the Czech system of children's groups for children under three and, consequently, how to develop and

pilot a curriculum framework for this age group within children's groups. The project responds to the absence of an explicit curricular framework for children under three and to the need for the systematic professionalisation of care staff. Based on a pedagogical-sociological study mapping Czech and international examples of good practice, the project will produce a curriculum framework document, an implementation methodology, a competence framework, and a structured system of continuing professional development for care staff. The project connects the EDUCARE concept, an inclusive understanding of quality, and European standards with current Czech practice.

Keywords: *EDUCARE, children's groups, early childhood education and care, process quality, professionalisation*

1 ÚVOD

Český předškolní pedagogický diskurs je dlouhodobě strukturován kolem vzdělávání dětí od tří let, zatímco péče o děti mladší tří let zůstává převážně součástí agendy sladování rodinného a pracovního života. Tato fragmentace oslabuje pedagogickou reflexi kvality práce s nejmladšími dětmi. Mezinárodní výzkumy však ukazují, že kvalita institucionální péče o děti do tří let je zásadně podmíněna procesní kvalitou každodenních interakcí založených na pedagogických kompetencích. Existence explicitního kurikulárního rámce představuje klíčový mechanismus systémového ukotvení této kvality (European Commission, 2025).

2 TEORIE

Koncept EDUCARE chápe ranou institucionální zkušenost dítěte jako vztahově ukotvený proces propojující péči a rané učení (OECD, 2025). Opírá se o socio-kulturní teorii učení (Vygotskij, 1978; Rogoff, 2003; Bruner, 1996), novou sociologii dětství (James & Prout, 1990), etiku péče (Noddings, 2013) a postmoderní pedagogické přístupy (Dahlberg, Moss & Pence, 2007), které sdílejí důraz na kvalitní vztahy, interakce a participace. Dítě je přitom chápáno jako kompetentní aktér. Kvalita péče je v tomto rámci vymezena primárně jako kvalita interakcí, jež umožňují spoluutváření významu, regulaci emocí a podporu autonomie dítěte. EDUCARE současně pracuje s konceptem kompetentních systémů, které

profesionalitu jednotlivých aktérů ukotvují v širších strukturálních a institucionálních podmínkách a propojují individuální kompetence s veřejnou odpovědností systému (Urban et al., 2011).

3 METODOLOGIE VÝZKUMU

Pedagogicko-sociologický výzkum kombinuje kvantitativní a kvalitativní přístupy ve víceetapné analytické logice. Mezinárodní mapování identifikuje kurikulární modely a přístupy k ukotvení procesní kvality v souladu s EDUCARE, zatímco česká mapovací studie prostřednictvím dotazníkového šetření, rozhovorů a systematického pozorování analyzuje strukturální a procesní podmínky fungování dětských skupin s cílem identifikovat příklady dobré praxe. Klíčovým metodologickým prvkem je využití škály GrazIAS (Walter-Laager et al., 2022), která umožňuje operacionalizovat koncept EDUCARE na úrovni interakcí mezi dítětem a pečující osobou. GrazIAS zde nepůsobí pouze jako observační nástroj, ale jako analytické rozhraní mezi teoretickým rámcem, empirickým zachycením praxe a aplikačními výstupy. Umožňuje tak propojit normativní koncept kvality s jeho konkrétní podobou v institucionálním kontextu.

4 VÝSLEDKY / OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY

Projekt směřuje k vytvoření rámcového programového dokumentu EDUCARE+DS pro děti do tří let, metodiky jeho implementace, kompetenčního rámce pečujících osob a systematizace jejich dalšího vzdělávání. Tyto výstupy budou odvozeny z empiricky identifikovaných strukturálních a procesních determinant kvality a z komparace mezinárodních a českých modelů dobré praxe. Přínos projektu však nespočívá pouze v tvorbě aplikačních nástrojů, ale v systematické tematizaci procesní kvality pro děti do tří let v kontextu dětských skupin a českém pedagogickém diskurzu. Projekt usiluje o redefinici postavení nejmladších dětí jako legitimních aktérů edukačních procesů. Současně systematicky propojuje profesionalizaci pečujících osob v rámci dalšího vzdělávání s rámcovým programovým dokumentem a s explicitně vymezenými determinanty procesní kvality. Očekávaným dopadem je posílení koherence mezi výzkumem, praxí a tvorbou veřejných politik v oblasti předškolního vzdělávání a péče.

5 ZÁVĚRY A DISKUSE

Projekt EDUCARE+DS přispívá do českého pedagogického diskursu ve třech rovinách: tematizuje děti 0–3 roky jako pedagogický subjekt, podporuje profesionalizaci pečujících osob prostřednictvím systematické podpory dalšího vzdělávání a zavádí jazyk procesní kvality do oblasti dětských skupin. Adaptace konceptu EDUCARE není chápána jako mechanický přenos zahraničních modelů, ale jako dialog mezi evropskými příklady dobré praxe a českou realitou. Příspěvek otevírá diskusi o vymezení kvality předškolní péče a o systémových podmínkách vzniku kompetentního systému podporujícího nejmenší děti. Zároveň vyvstává otázka, jak sladit kurikulární ukotvení kvality s pluralitou a flexibilitou dětských skupin, které vznikly jako méně normativně regulovaný segment. Jde o rovnováhu mezi standardizací kvality a autonomií praxe a potřeby dalšího výzkumu dopadů rámcového dokumentu na každodenní interakce.

PODĚKOVÁNÍ

Projekt EDUCARE pro dětské skupiny – koncepce, implementace a rozvoj kompetencí pečujících osob (EDUCARE+DS, TQ23000034) je spolufinancován se státní podporou Technologické agentury České republiky v rámci programu SIGMA.

6 LITERATURA

- Bruner, J. (1996). *The culture of education*. Harvard University Press.
- Dahlberg, G., Moss, P., & Pence, A. (2013). *Beyond quality in early childhood education and care: Languages of evaluation*. Routledge.
- European Commission: European Education and Culture Executive Agency, Noorani, S., De Coster, I., & Motiejūnaitė-Schulmeister, A. (2025). *Key data on early childhood education and care in Europe 2025 Eurydice report*, (P. Birch, edito) Publications Office of the European Union.
<https://data.europa.eu/doi/10.2797/66224>
- James, A., & Prout, A. (1990). *Constructing and reconstructing childhood: New directions in the sociological study of childhood*. Oxford: Routledge.
- Noddings, N. (2013). *Caring: A relational approach to ethics and moral education*. University of California Press.

- OECD. (2025). *Reducing inequalities by investing in early childhood education and care*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/b78f8b25-en>
- Rogoff, B. (2003). *The cultural nature of human development*. Oxford University Press.
- Urban, M., Vandenbroeck, M., Peeters, J., Lazzari, A., Van Laere, K., & others. (2012). *Competence requirements in early childhood education and care (CoRe)*. European Commission.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: Development of Higher Psychological Processes* (M. Cole, V. Jolm-Steiner, S. Scribner, & E. Souberman, Eds.). Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctvjf9vz4>
- Walter-Laager, C., Barta, M., Flöter, M., Geißler, C., Bachner, C., Epping, D., Sonnleithner, T., & Pölzl-Stefanec, E. (2022). Grazer Interaktionsskala für Kinder bis sechs Jahren (GrazIAS 0–6). *Identifying and developing good quality in early childhood education and care – Measurement tool for interaction quality in non-domestic education and care settings*. University of Graz.